

Omgevingsanalyse COVID-19

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 20 februari – 14:00 uur d.d. 21 februari

DCo VWS | met input van RIVM, IenW en BZ

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
<ul style="list-style-type: none"> • Teruggekeerde Nederlanders • Nederlanders in het buitenland • Bedrijven met locaties in China • Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China 	<ul style="list-style-type: none"> • Familie / vrienden van getroffen Nederlanders • Werknemers / klanten van bedrijven die handelen met China 	<ul style="list-style-type: none"> • Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. • Algemeen publiek.

Samenvatting

- De media-aandacht voor COVID-19 houdt donderdag en vrijdagochtend aan. De meeste landelijke en regionale kranten schrijven dinsdagochtend over het coronavirus, vanuit diverse invalshoeken. Meerdere landelijke media onderhouden een liveblog.
- De gezondheidssituatie in Nederland speelt de afgelopen periode geen grote rol in de media.
- In de berichtgeving van vrijdag staat de terugkeer van 39 Nederlandse passagiers van het cruiseschip de Westerdam centraal. De Nederlanders kwamen vanochtend aan op Schiphol. In de media komen diverse passagiers aan het woord over hun ervaring in de vlucht en op Schiphol.
- Ook is er aandacht voor Zuid-Korea, waar het aantal besmettingen snel oploopt en premier Chun Sye-kyun spreekt van een "noodsituatie".

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor COVID-19 houdt donderdag en vrijdagochtend aan. Diverse landelijke media onderhouden nog altijd een liveblog (o.a. [NU.nl](#), [AD](#)).
- Vrijwel alle media, waaronder de ochtendjournaalen van NOS en RTL Nieuws, berichten vrijdag over de 39 Nederlandse passagiers van het cruiseschip de Westerdam die vrijdagochtend zijn aangekomen op Schiphol. Minister Bruins laat vrijdagochtend weten dat de passagiers de komende tijd in de gaten worden gehouden door de GGD. AD spreekt vrijdag met enkelen teruggekeerde passagiers. Tegen hun verwachting in werden ze bij aankomst nauwelijks medisch gecontroleerd. Ook moesten ze uren op hun koffers wachten.
- In [Telegraaf](#) een zeer kritische column van Nausicaa Marbe. Zij noemt het Nederlandse beleid laks en verwijt het kabinet dat het "nog steeds roulette [speelt] met de volksgezondheid."
- Media, waaronder Trouw, schrijven vrijdag bovendien over Zuid-Korea, waar premier Chun Sye-kyun spreekt van een "noodsituatie". Ook het [NOS](#) Journaal bericht hier vanochtend over.

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- Wereldwijd zijn 76.767 besmettingen bevestigd en 2.247 mensen overleden ([WHO](#)).

Informatiebehoefte

RIVM

- Het aantal inkomende telefoongesprekken (33) is woensdag met bijna de helft toegenomen, vergeleken met dinsdag. Het aantal inkomende mails (10) is licht gestegen. De aantallen liggen een stuk lager dan in de laatste week van januari (gemiddeld 95 oproepen en 45 mails per dag).
- Op social media krijgt het RIVM woensdag 140 berichten binnen. Veelgestelde vragen zijn: Waarom vermelden we niet het aantal testen in Nederland, verbergt RIVM iets? Waarom gaan de teruggekeerde Nederlanders niet in quarantaine en doen andere landen dit wel? Ook verschijnen er nog steeds veel vragen en reacties over asymptomatische besmetting en commentaar op het advies om handen te wassen.

Gedrag (Nederland)

Nederlands cruiseschip Westerdam

- Veel media-aandacht vrijdagochtend voor de repatriëring van Nederlandse opvarenden van cruiseschip Westerdam.
- Het ministerie van BZ laat weten dat een groep van 39 Nederlandse passagiers van het cruiseschip Westerdam vanmorgen is geland in Nederland. Turkije vroeg het toestel met aan boord onder meer Nederlanders en Belgen onderweg om te keren. Daarop week het uit naar Karachi in Pakistan om te tanken. De 39 Nederlandse passagiers zijn samen met tientallen andere passagiers van het schip gisteren vertrokken met vlucht TK 3441 uit Cambodja, aldus het ministerie. Alle passagiers zijn negatief getest op het nieuwe coronavirus. De vlucht werd uitgevoerd door Turkish Airlines.
- Op Schiphol worden de Nederlanders ontvangen door personeel van de GGD. Hierna gaan zij naar hun eindbestemming en zal er geen sprake zijn van een quarantaineperiode. Wel zal de lokale GGD contact met hen opnemen over hun situatie, of krijgen ze het verzoek zelf de GGD te contacteren.
- De Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI) en RIVM heeft GGD-afdelingen in het hele land geïnformeerd over welke reizigers aan boord zijn.
- 10 Belgen die ook in het toestel zaten, 'zullen bij terugkeer in België in isolatie worden geplaatst, hoewel allen negatief zijn getest op het nieuwe coronavirus', schrijft hln.be.
- Teruggeven bagage zou lang duren, waardoor mensen ongeduldig en boos zouden raken en sommigen zonder bagage naar buiten zouden gaan.
- Minister Blok Twittert: 'Blij dat de vlucht met een grote groep Nederlanders die op de Westerdam zaten op Schiphol is geland. Hiermee komt een einde aan een periode van onzekerheid. Welkom thuis'.
- Minister Bruins laat vrijdagochtend weten dat de passagiers de komende tijd in de gaten worden gehouden door de GGD. "Het is goed dat we deze mensen nog monitoren, ze blijven bij ons in beeld", aldus Bruins. "Ze hebben allemaal een gesprekje gehad met de GGD. Als ze klachten krijgen kunnen ze via de huisarts in contact komen met de GGD" (ANP).
- [AD](#) spreekt vrijdag met passagiers die zijn teruggekeerd. Volgens hen was de service aan boord van het vliegtuig "belabberd". En ook op Schiphol was het een "zeer rommelig gebeuren". Tegen hun verwachting in werden ze bij aankomst nauwelijks medisch gecontroleerd. Ook moesten ze uren op hun koffers wachten.
- [De Telegraaf](#) citeert passagier [REDACTED], die klaagt over de in zijn ogen slechte informatievoorziening over de tussenlanding in Karachi. "Daar stonden we uren op het platform. Niemand mocht van boord, er kwam ook niemand in. We kregen geen enkele verklaring", aldus [REDACTED] die volgens de krant kritisch is op de Nederlandse regering "die ... te weinig deed om vastzittende landgenoten te helpen".

10.2e

Werktijdverkorting

- Ongeveer 25 Nederlandse bedrijven doen beroep op werktijdverkorting in verband met het coronavirus. Dat zegt minister Wouter Koolmees ([RTL Nieuws](#))

Gedrag (buitenland)

Andere landen

- [Trouw](#) gaat vanochtend in op de situatie in Zuid-Korea. Daar blijken ineens weer meer besmettingen te zijn. Gisteren maakte de gezondheidsdienst bekend dat er 22 nieuwe gevallen van besmetting zijn, van wie de meesten in de stad Daegu. De bevolking daar is gevraagd om binnen te blijven. Bovendien is er een persoon in Zuid-Korea overleden aan het virus. Met de 22 nieuwe gevallen komt het totaal aantal besmetting in Zuid-Korea op 104. Alle nieuwe besmettingen, op een na, werden geregistreerd in Daegu, een stad met 2,5 miljoen inwoners in het zuiden van het land. Burgemeester Kwon Young-jin vroeg de inwoners in een televisietoespraak om binnen te blijven. Kwon uitte kritiek op het beleid van de Zuid-Koreaanse regering, die inzet op het tegenhouden van het virus aan de grens. "Dat is ontoereikend om het overdragen van de ziekte in lokale gemeenschappen te voorkomen." Hij verzocht de regering dringend om hulp.

- Andere media, waaronder [NOS](#), berichten vrijdag dat de Zuid-Koreaanse autoriteiten vergaande maatregelen nemen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Volgens premier Chung is het land in "een noodfase" beland.
- In Oekraïne demonstreerden donderdag enkele honderden mensen tegen de komst van 45 uit Wuhan geëvacueerde landgenoten, meldt persbureau *Reuters*. De evacués gaan daar voor twee weken in quarantaine in een sanatorium, maar de inwoners van Novi Sanzhary zijn bang hierdoor zelf besmet te raken met het coronavirus. Ze sloegen de ruiten van zeker twee bussen stuk, gooiden stenen naar de bussen en agenten, blokkeerden een brug naar het sanatorium en staken autobanden in brand. Uit tests blijkt echter dat geen van de evacués het virus draagt, benadrukken de Oekraïense autoriteiten. Hoewel enkele honderden agenten van de oproerpolitie de gemoederen tot bedaren wisten te brengen, kon dat niet voorkomen dat enkele agenten en betogers gewond raakten ([NU.nl](#)).

Luchtvaart

- De uitbraak van COVID-19 zorgt dit jaar voor een grote financiële tegenvaller in de luchtvaart, voorspelt de internationale brancheorganisatie voor de luchtvaart IATA. Waarschijnlijk loopt de vraag naar vliegreizen voor het eerst in ruim een decennium terug. Vliegmaatschappijen worden mogelijk geconfronteerd met een omzetverlies van tegen de 30 miljard euro.

Economische gevolgen

- De uitbraak van het nieuwe coronavirus in China drukt ook op de afzet van Coca-Cola. De frisdrankgigant houdt rekening met een impact op de verkopen van enkele procenten in het eerste kwartaal van dit jaar (ANP).
- NRC.next maakt een voorspelling van de effecten van het coronavirus op de wereldeconomie. Uit verschillende scenario's van de Japanse zakenbank Nomuri zou blijken dat de wereldeconomie door de uitbraak minder zal groeien of zelfs zal krimpen.

Betekenisgeving

Kritiek op Nederlandse overheid

- In haar column in de [Telegraaf](#) haalt Nausicaa Marbe uit naar de 'lakse' houding van het kabinet, dat in haar woorden roulette speelt met de volksgezondheid: "Nederland is voor zover we weten virusvrij. Maar legitimeert dat het lakse optreden van het kabinet rond preventie en repatriëring? Nuchterheid uit gemakzucht kan snel ontwaarden in nalatigheid. Terecht stelde CDA-kamerlid Pieter Omtzigt vragen hierover aan twee ministers [Blok en Bruins]."
- Marbe is met name kritisch op het quarantainebeleid: "Terwijl andere landen voor centrale opvang zorgden, vond Nederland dat 'thuisquarantaine' volstond. Indien ze geen ziekteverschijnselen hebben, was de redenering, kunnen ze hun huisgenoten ook niet besmetten. Gelukkig bleef iedereen gezond. Maar deze besluiten werden genomen toen in de medische vakliteratuur al te lezen viel dat het virus mogelijk ook tijdens incubatietijd besmettelijk is. Zo werkt de Nederlandse nonchalance: in plaats van het zekere voor het onzekere te nemen, doet men of alles meevalt. Daarbij vertrouwt de overheid wel op de bereidheid van mensen in thuisquarantaine zich aan regels te houden, maar niet op de bevindingen van The New England Journal of Medicine. Vreemd wensdenken."
- In enkele tientallen berichten uit Nederlanders op Twitter kritiek en op en twijfel over de betrouwbaarheid van de testen en het risico op besmetting door de teruggekeerde landgenoten.